

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egyivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.
fél oldal ... kor. 16.— | nyolczad oldal ... kor. 4.

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

SZENT ATYÁNKÉRT

A pápa ő Szentsége 25 éves trónfoglalása alkalmából a katolikus tanítók országos bizottsága által tartott diszgyűlésen szavalta Pfeiffer József pecezsentmártoni kántortanító.)

Hol a művészet fenkölt alkotási
Dacozolva századokkal, fénylenek:
A Vatikán magasztos börtönében
Világesudáltan él egy szent öreg.
Idő, enyészet szinte áll fölötte,
A lélek, test alig veszít erőt;
Fejezd be, Isten, kegyelmed csudáit,
Esengve kérünk, tartsd meg, áldd meg őt.

A míg szenderge ringó bölcsőjében,
Zenitjén állt Napoleon, a nagy;
Kisérte fejlődő gyermekértelemmel,
Mint tépte lánczát nyugözött harag.
Nem ujongott az egyháztipró buktán,
Siratta a fogolyt, a szenvedőt,
Szabad lett újra Péter hű utódja,
Örök nagy Isten, tartsd meg, áldd meg őt!

Forgó viszonság: atyja nyomdokába
Nem léphetett a körlepett fiú,
De hitvány öcsnek vakmerő fejére
Fonódik imperátor-koszorú.
Ez elbukik, mi csüfos lón bukása!
Emléke: szégyen, francziák előtt;
Uralkodik Pius, habár fogoly lón,
Bilinesed, Péter, ékesíti őt.

Történelem, neved: világitélet,
A mely megírva tényekkel vagyon;
Vadak dárdáján kinhalálra vérzik
A negyedik, szegény Napoleon.
Leó fején ragyog a szent tiára,
Mit homlokára ég kegyelme szőtt,
Omólnak trónok, áll Péter sziklája,
Imádvá esdünk: Isten, áldd meg őt!

Ki ifjúkorban, gyöngeséglepetten,
Kora halálról zenge éneket,
Az öregségnek föltűnő határán,
A trónra lépve, kezd új életet,
Megújul élte, mint csudák sasának,
Magában érez új vért, új erőt,
Fejezd be Isten, szerelmed csudáját,
Sok éven által tartsd meg, áldd meg őt.

Te csudapálya áldott fordulója!
Köszönt ma e szerény kicsi sereg;
Egy dobbanás mindnyájunk keble, szive,
Míg pilláinkon halaköny pereg.
A keresztény tudásnak öntözői
Imázunk Isten trónusa előtt;
Fejezd, fejezd be szerelmed csudáit,
Leót, atyánkat, tartsd meg, áldd meg őt!

Hisz ő vezére az igaz tudásnak,
Kezében ég dicső szövétneke,
Új fényben áll a «kereszt bölcsesége»,
Hová e fáklya sugarat vete.
Mik egymást ölték átkozott tusában:
Hit és tudás immár ölelkezők.
Fejezd be, Isten, szerelmed csudáit,
Leót, atyánkat, tartsd meg, áldd meg őt!

Magyar tanítók keresztény csapatja,
Bocsáss ma égnek lelkesült imát:
A szeretetnek szent tűzében égve,
Ragyogjon élte új századba át;
Megerje, boldog magyarok hazája,
Merítve a keresztből új erőt,
Fejezd be, Isten, szerelmed csudáját,
Leót, atyánkat, tartsd meg, áldd meg őt.

Dr. Némethy Gyula.

Budapesttől Rómáig.

Most, hogy a magyar katolikus tanítók római zárandoklataira itt is, ott is lelkes fölhívásokat olvasok, eszembe jut a jó öreg latin közmondás:

— Qui multum peregrinantur, raro sanctificantur! A kik sokat zárandokolnak, ritkán üdvözülnek!

Ezt a közmondást ugyan nem igen lehetne a mi derek tanítóinkra alkalmazni, abból az egyszerű okból, mivel ők — az igazat megvallva — ritkán jutnak zárandoklathoz.

De meg tudják mi az igaz zárandoklat, s szépen össze tudják egyeztetni a hasznost a kellemessel.

Azért már útközben gondjuk lesz lelkükre is — hiszen *katholikus tanítók* zárandoklata ez! — de a mellett az üdítő szórakozást sem fogják megvonni a gyarló emberi testbe szorult örökké tevékeny lélektől.

Ilyen leleküdtető, nemesen szórakoztató olvasmány akar lenni néhány sorom.

*

A hitetlen *Gibbon*, mikor egy ízben Róma nevezetességeit megszemlélte, «érdekes» könyvben számolt be utazásának eredményéről. Erre a könyvre mondta aztán *Cantu* Cézár:

— Lám, az örök város nagyszerű romjainak szemlélete a legmérgezőbb gyűlölet érzetét kelti a hitetlen lélekben!

Holott a hívő lelkében épen a régi pogány emlékek szokták a legbuzgóbb indulatokat támasztani.

A hívő szemeiben a pompás diadalivék a kereszténység győzelmét hirdetik, a nagy amphitheatrumban (színpad) pedig hőselkű vértanúink bátor küzdelmének dicső színterét látja. A hitetlen ellenben mindenhová magával viszi *sötét* szemüvegeit, s azokon át oly színben látja dolgunkat, mely az ő keble sötét éjjelének tökéletesen megfelel...

Ki merné csak egy perezre is kétségbevonni, hogy a magyar katolikus tanítók hívő lélekkel zárandokolnak az örökvárosba?!

*

Róma városára nagyon jól lehet alkalmazni az irás szavait, hogy a *kövek beszélnek*: mert itt valóban minden darab kőnek megvan a maga története, s minden kődarab csaknem megszólal: milyen szerep jutott neki a szentváros történetében.

Nincs a világnak városa, melynek anyai nevezetessége, anyai műemléke volna, mint Róma városának, s bátran elmondhatjuk, hogy e műemlékeket a római pápák áldozatkészsége és a művészetek iránti finom érzéke mentette meg a végromlástól, s ekként Róma mai nagyságát és szépségét a római pápáknak köszöni.

Tekintsünk körül egy kissé a *Vatikánt*, ezt a

csodálatos épületet, melynek 10,246 szobája, 210 lépesőháza és 22 udvara van.

Nézzünk be a világhírű *Sixtus-kápolnába*, melynek egyik falát Michel Angelo óriási festménye borítja. Ez a 19 méter magas kép az *Utolsó ítéletet* ábrázolja, s a zárandok borzalommal vegyes csodálattal szemléli.

Páratlan a Vatikán képtára (Nagy Konstantin diadala, Bolsenai mise stb.), freskói, kertje és az a hely, hol a mozaik-képeket készítik. Apró, színes kövekből rakják ki a képeket, s szakértők állítása szerint 10 000 színnel dolgoznak.

Tudvalévő dolog, hogy a világ legnagyobb és legszebb temploma a *szent Péter-templom*: nagyság, fönségesség, művészet, erő, méltóság és czélszerűség tekintetében egyaránt elsőrendű.

Az előtte levő téren egyetlen gránitból faragott toronymagasságú obeliszk áll, jobbról és balról művészi szökőkúttal, s az egész térséghez kétoldalt köralakban hajló oszloperdő képez gyönyörű keretet.

A *szent Péter-templom* fölülről, hatalmas kupolája ablakain kapja a világosságot. Ez a kupola oly nagy, mint a *Pantheon*, melyben a meggyilkolt Umberto van eltemetve. A kupola alatt, középen van a remekművű főoltár, melynél csak a pápa szokott misézni, a nép felé fordulva. Páratlanul szép ebben a templomban *szent Péter és Pál apostolok közös sírja*, melynek gazdagsága és szépsége leírhatatlan. (VI. Pius pápa szobra!) Péter apostol szobra (*Confessio s. Petri*) pedig arról nevezetes, hogy Jupiter szobrának érzéből öntötték.

A történelmi nevezetességű *Angyalvár*hoz a gyönyörű szobrokkal ékített angyallidon keresztül jut az ember. Hajdan Hadrián császár mauzoleuma volt, VIII. Urbán pápa azonban czitadellává alakította. A Vatikánnal hosszú oszlopor köti össze; az üldözések idején nem egy római pápa keresett itt menedéket.

Nemcsak Rómának, de az egész kereszténységnek is legrégebb temploma a lateráni székesegyház, vagyis *szent János-temploma*. Még Nagy Konstantin császár építtette, s gazdagon megajándékozta. Nevezetességei *szent Péter oltára*, melyen a katakombákban misézett és *Porsini-kápolnája*, mely talán a világon a legszebb kápolna. (Fájdalmasanya képe.)

Itt látható a *szent lépcső* is, melyen az Úr Jézust Pilátus elé vezették, s melyet *szent Ilona* császárné hozatott Rómába. Ez a lépcső tirusi fehér márványból készült — most fába van burkolva — s 28 fokán a hívek tiszteletből térden csúsznak föl a kápolnába.

A Szűzanya templomai között legnagyobb és legszebb a *Maria Maggiore* templom, más néven Havi Boldogasszony temploma; mivel helyén 352. augusztus 5-én virradóra csodálatos módon hó esett. Főekessége a gyönyörű *kripta*, ezeregyéjszakába illő káprázatos fényével és az édes Jézus jászolával. (IX. Pius szobra.)

Régiség és drága ereklyéi után becsülve a

szent Kereszt-temploma az elsők közé tartozik Rómában. Szent Ilona császárné építtette. Itt őrzik a szent kereszt legnagyobb darabját, eredeti fölliratát és egy szögét a Megváltó kereszt-fajából. Nagypénteken ez Róma leglátogatottabb temploma.

Az örök város legszomorúbb emléke a *Colosseum*, egy hatalmas szinköralakú épület, melyben valamikor 82.000 ember gyönyörködött a keresztényeknek a vadállatok elé dobásában. S a Colosseum porhanyó földje bőven itta az ártatlanok vérért. Ebből a véráztatva földből mindenki hozzon magának — emléket.

A mennyei oltár: *Ara Ooeli* temploma a pogány Jupiter temploma helyén áll, 124 márványlépcső vezet föl hozzá. A főoltár közelében márványoszlopokon nyugvó kupola alatt remek kis oltár áll, e sajátos föllírással: Isten egyszülött fiának oltára. A hagyomány szerint Augustus császár építtette, mennyei látomásra.

Egy mellékkápolnában látható itt a kedves *Bambino-szobor*, mindenféle drágaságokkal fölekesítve. E drágaságok többnyire esodálatosan meggyógyult betegek ajándékai.

A *temető* egyik legérdemesebb látványossága Rómának, mely inkább egy zsúfolt műtárlathoz hasonlít, mint temetőhöz. (Kelj föl édesanyám!)

Mellette van *szent Lőrincz* régi temploma, IX. Pius elegáns kriptájával. Itt nyugsznak *szent Lőrincz* és *szent István* vértanúk.

Szent Pál temploma a város falain kívül fekszik. Külseje nem sokat ígér, hanem a belseje... mit mondjak... ragyog a művészettől. 1823-ban majdnem az egész templom leégett, sok műredek elpusztult akkor. Gránitoszlopai, a papák mozaikképei esodálatos szépek.

Innen *szent Pál három forrásához* szokás menni, hol a nemzetek apostola lefejeztetett. Ezt az emléket trappista atyák őrzik, kiknek hangyszorgalma paradicsommá varázsolta az egész mocsaras és maláriás vidéket.

A *római Forumon* többször átmegy a zarándok. Vajjon eszébe jut-e ilyenkor, hogy hajdan az egész világ sorsa fölött itt határoztak és ezen a helyen nem is oly rég — baromvásárokat tartottak. Ez is egy újabb fajtája a kegyeletnek!

A ki Rómába megy, nézze meg a *Ono vadis?* apó templomát is, mely Sienkievicznek az eszmét adta páratlan szépségű történeti regénye megírására.

Róma *Katakombái* közül legnagyobb a *szent Kallixt* pápáról nevezett, de talán legrendezettebb a *szent Ágnes-féle* katakomba. Amabba a *szent Sebestyén* templomából, ebbe *szent Ágnes* gyönyörű kis templomából lehet lejutni.

Fény és pompa tekintetében elsők közé tartozik a *jezsuiták II Gesu* temploma, melyet az arisztokrácia különösen kedvel. *Szent Ignác* és *Navéri* *szent Ferencz* oltárai e templom és Róma városának legnagyobb drágaságai közé tartoznak.

Erdemes megnézni a *Pincio-hegyet* is, melyről az egész szent várost beláthatjuk. Fönn buja

keleti tenyészet üdvözöl: árnyas platánok, ciprusfák, húsoslevelű kaktuszok és bóbításfejű délszaki növények. Nem esoda tehát, ha az elegáns Róma fogatai százával járják körül e pompás köröndöt.

Drégelypalánk

Deák Antal.

Katholikus nagygyűlés.

Az országos katolikus nagygyűlés bennünket közelebről érdeklő paedagogiai részeire nekünk is ki kell terjeszkednünk, mert örömmel látjuk, hogy e rendkívül fontos kérdés több oldalról való megvilágítása szakemberek kezébe volt letéve. Kiknek országos neve garanciát nyújt nekünk, hogy hozzáértő elmeéllal megvilágított előadásuk kevés szóval sok igazságot magyaráz meg és fejt ki. A bennünket közelebről nem érintő dolgokra nem reflektálunk, azokról a napilapok bőven írtak.

A II. szakosztály foglalkozott a katolikus nevelés ügyével, a tanácskozás a kegyes tanítórend székesfővárosi főgymnáziumának dísztermében volt Csávolszky József fölszentelt püspök elnöklete alatt. Jól esett ott látnunk az érdeklődve hallgatók közt a tanügybarátokat, azokat, kik a katolikus paedagogia terén kevés beszéd mellett annál többet tudnak munkával fölmutatni helyes katolikus nemzeti nevelésügyünk nagy terén. A délután három óraker, október 16-án, csütörtökön megnyitott ülésen Guzsvenitz Vilmos esztergomi tanítóképző-intézet igazgató volt az első előadó, igen szépen tárgyalván «A katolikus tanítóképzésről». Rámutatott a mai irányra, mely azon dolgozik, hogy az államot el kell választani az egyháztól a tanítás terén; vagyis a escesemőt le kell tépni az éltet adó anya emlőjéről. Természetes, erős küzdelem fejlődött ki e terén, az anya, az egyház, nem engedi édes gyermekét, az állam mindenképen vinni akarja. A küzdelem természetes a tanítóképzésnél is megvan s egy áramlat erősen sürgeti és kéri a tanítóképzés államosítását. Az állam maga ma még a megfigyelő stádiumában áll, még nem nyilatkozott. A fölhozott és fejtegetett argumentumok korántsem indokolják és győzik meg az embert, hogy az állami képzés az egyedül üdvözítő valami. Azt elleneink sem tagadják, nem tagadhatják, hogy katolikus tanítóképzőink nemcsak a jelenben, de a rég multban is kifogástalanok voltak a nemzeti szellem ápolásában és fejlesztésében. A multból olvasni csak igazságosan szabad, az igazságtalanság vagy elfogultság bezárja e könyvet. Mi nem vagyunk nemzetiség, itt nemzeti magyar iskolákról van szó, a mi iskoláinkról, hol az állami jogos ellenőrzést mindenkor szívesen fogadták. És mert megfelelt hivatásának, nemes föladatának a nemzeti népnevelés nagy terén tisztességesen, természetesen, kiszorítani magát nem engedheti, de a nemes, a tisztességes versenynem nem ellensége, győzőn a jobb elvénél fogva, mely magának

nemzeti nevelés ügyünknek válhatik hasznára. Gyönyörű, hozzáértően földolgozott értekezésének végén elfogadásra ajánlja határozati javaslatát, hogy

1. a katolikus tanítóképzés és képesítés jogához törhetetlenül ragaszkodik és tiltakozik minden olyan törekvés ellen, mely a katolikus egyház ezen természetes és törvényesen biztosított jogának megszorítására vagy megszüntetésére irányul;

2. tekintve a katolikus szellemű tanítóképzés nagy fontosságát, a katolikus tanítóképzők föllállítását, föntartását és a modern igényeknek megfelelő színvonalra emelését elengedhetetlen szükségnek tartja.

Dunay János szatmármegyei plébános és Ember Károly alapos és a kérdésre vonatkozó megjegyzései s alapos hozzászólásai után a szakosztály az előadónak köszönetet mondván szép munkájáért, a határozati javaslatot elfogadja.

Azután Ujházy László állami főgymnáziumi tanár «A történelem tanításáról» tartott igen szép, eszmegazdag, frappans előadás, melyben a történelmet, az idők tanuját s a jelen tanítómesterét mutatja be.

Abból az ifjúság megtanulja a multakon okulni, a szép jellemek útjain haladva, szépért, jóért és nemesért lelkesedni.

Jó nevelés csak történelmi alapon lehetséges, mely az igazságot tanítja, ebben adván biztos fundamentumot a helyes továbbfejlődésre. Az emberi szenvedélyeket ki kell zárni, mert ezek tanítása hamis, ítéletei rosszak. Az igazságnak objektívnek, tárgyilagosságnak kell lennie. Sajnos, e téren sok a hiba. Történelmi könyveink ezáltal rosszak voltak. Az igazságot csak veszik, mikorpolitikai, nemzetiségi és vallási küzdelmek elfogult alapján áll a tankönyv. Sajnos, a legújabb történetírás nem retten vissza az igazságtalanságtól, hogy a katolikus egyház ellen törjön ezéltatos munkával. Az egyház fényesen emelkedik ki a föltornyosult hullámokból. A höl ember van, ott botlás is fordul elő, egyes emberek botlásaiért nem szabad az egyházat felelőssé tenni. A katolikus történelmet s az igaz, becsületes történelmet nem szabad, nem lehet jogosan elválasztani, az csak egy. Felekezeti gyűlölettség a történetíró kezében gyilokká változtatja a lelket is. Szomorú az, midőn a történelem hazugságoktól hemzseg. Az ilyen tankönyvet ifjú kézbe adni jellemtelenség. Egyházi és nemzeti igazságainkat együtt kell megvédeni, itt tehát fontos dolog, mily tankönyveket használunk az iskolában. Ennek megválasztása a tanártisztesség és igazságtudásán és respektálásán alapszik. Indítványozom, mondja ki a közgyűlés, hogy az ifjúság számára vallásérkölesi alapon álló és minden ferdítésektől ment tankönyveket kell írni és szabad használni, melyekben az igazság védszárnyai alatt vallásosság és hazafiság kiérezhető legyen, mely indítványt többek hozzászólása után

nagy éljenzés és tapssal tette magáévá a közgyűlés.

«A tankönyvek szelleméről Prónai Antal kegyesrendi tanár értekezett. Tantervünkben a hiba, mely az általános műveltséget jelöli meg czélnak, vagyis tanít és nem nevel is, csak a fej tömése a czél. Sok tankönyv határozott elfogultsággal beszél, dicséri a felvilágosult protestantizmust a maradiság elvét hirdető katolikus vallás ellenében. Ez már nagy hiba, több, nagy bűn. Mi lenne, ha mi is ezt tennők fordítva? A nemzeti szellem fejlesztése szép dolog, de e czégér alatt sok visszaélés történt. Szép fejtegetés s alapos tárgyalás után indítványozza, mondja ki a szakosztály:

1. Szükségesnek tartja a keresztény alapon álló tervet és tankönyveket.

2. A meglevőket pártolja és terjedését előmozdítja.

Az előterjesztéseket elfogadják.

Végül Késmárky István dr. pécsi jogakadémiai professzor értekezett szépen és okosan. Mondja, hogy országunkban a tanítás jogát az állam régen úgy, mint most is dicsérte és dicséri, egyedül a fővárosi egyetem szeretné a jogot a hitfelekezeti akadémiáktól elvenni, ez ellenében ő követeli, hogy a hitfelekezeti jogakadémiáknak is adják meg az államérvényes minősítő-vizsgákat. A miniszter legújabb tervezetét elfogadja, csak az ellen kell ki, hogy a vizsgálatokon az elnöknek veto joga legyen, mert ez alapelkülü bizalmatlanság kifejezése. Bár köszönettel fogadja a miniszteri tervezetet, mert az jogi szakoktatásügyeink fejlődését idézi elő, de a hitfelekezeti intézetek autonómiájával is számolni kell. Mondja ki a közgyűlés:

Kívánja, hogy a kath. jogakadémiák épségben maradjanak, továbbá

részükre az államérvényes minősítő-vizsgálatok megtartásának jogát

s végül úgy a vizsgáló-bizottságok, mint az elnökök elismerésénél katolikus jellegüknek figyelembevételét.

Az indítványokat lelkesedéssel fogadja el a közgyűlés.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A Balassagyarmat-vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete 1902 október 20-án Balassagyarmaton, a róm. kath. iskola helyiségében, d. e. 9 $\frac{1}{2}$ órakor tartja pápai ünnepélyvel egybekötött közgyűlését, melyre az egyesület rendes és tiszteletbeli tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. 9 $\frac{1}{2}$ órakor szentmise. 2. Pápai himnusz. 3. Elnöki megnyitó. 4. Mult gyűlés jegyzőkönyvének fölolvasása. 5. A beérkezett pályamunkák bírálatának fölolvasása. 6. A pályamunkák fölolvasása. 7. A közz. bizottság javasolja a következő pályatételeket: a) Miképen akadályozhatja meg a tanító az alkoholizmus terjedését a nép között? b) Milyen eljárást kövessen a tanító, hogy a tanulók a nyelvtani szabályokat írásban és szóban helyesen alkalmazni tudják? 8. Alkalmi szavalat a pápai jub. alkalmából. Tartja: Drexler János tagtárs úr. 9. Fölolvasás ugyanezen alkalomból. Szokoly István tagtárs úr által. 10. Elnöki jelentés. 11. Pénztári számadás. 12. Egyleti

pénztáros választása. 13. Esetleges indítványok tárgyalása. 14. Nemzeti himnusz. Kelt Karancsságon, 1902. október 8-án. *Erhardt Viktor*, egyesületi elnök.

IRODALOM.

A magyar nyelv és fogalmazás kézikönyve. Elemi iskolák számára. Irta: *Ember Károly*. I. Rész. II. osztály, ára 20 fillér; II. Rész. III. osztály, ára 24 fillér; III. Rész. IV. osztály, ára 28 fillér; IV. Rész. V—VI. osztály, ára 28 fillér. A most megjelent népiskolai kézikönyvre, mely a magyar nyelv tanításában új korszakot van hivatva előidézni és épen e sajátságánál fogva a főváros tanügyi köreiben is közfigyelmet keltett, föl-hívjuk olvasóink szives érdeklődését. A könyv a Szent-István-Társulat kiadásában jelent meg és megrendelhető a könyvkiadóhivatalnál, Szentkirályi-u. 28b. Bevezetés czéljából készséggel küld tiszteleti példányt a kiadóhivatal.

VEGYESEK.

Kath. tanítók zarándoklata. Örömmel adjuk hírül, hogy a magyar kath. tanítóság képviselőjében Rómába induló zarándoklatot *Várossy Gyula* dr. székesfehérvári püspök úr vezeti. Dr. *Steinberger Ferencz* apát-kanonok, az országos bizottság egyházi elnöke, *Walter Gyula* dr. prelá-tus-kanonok a rendezőbizottsági elnöke és *Ember Károly*, lapunk szerkesztője, mint az országos bizottság és tanügyi tanács világi elnöke kíséretében. Kedden tehát Róma felé elindulnak kar-társaink, hogy szívükben erős hittel és lángoló hazaszeretettel lerójják hódolatukat XIII. Leó pápa őszentsége előtt, pápaságának 25 éves évfordulója alkalmából. Az utazásra vonatkozó «Kalauzt» *Számord Ignác*z óvóképző igazgató, pénztáros és *Bertalan Vince*ze tanár, a rendezőbizottság megbízásából nagy körültekintéssel már összeállították s a könyvecske a résztvevőknek szét is küldetett. A résztvevőket ez úton értesíti a rendező-bizottság, hogy a Budapestre szóló féléru kedvezményes jegyeket a «Kalauzt» czimű füzettel együtt szétküldötte. Ha valaki a jegyet meg nem kapta volna, ez iránt sürgősen forduljon a m. kir. államvasutak menetjegyirodához (Budapest. IV. ker., Vigadóter 1 sz.), a Kalauzért pedig Számord Ignácig igazgatóhoz Esztergomba. Isten vezérelje a zarándoklatot, fakadjon áldás köz-oktatásunkra a résztvevők lelkes elhatározásából.

A szent Imre kollégium házavatása. Őzetlen, igazán keresztényi munka eredménye-ként a szent Imre kollégium díszes otthont kapott. A katolikus főiskolai internátus egyesület mintegy 200.000 korona költséggel megszerezte az Üllői-út 22. számú házat s azt berendezte a főiskolai ifjúság internátusának, 70 hallgató részére van itt hely, a kik mindegyike külön szobában van elhelyezve. Közös csupán az ebédlő, a társalgó s a szórakozóhelyek. Van az intézetben kápolna, vivóterem stb. A hallgatók a teljes ellátásért 700 koronát fizetnek, de vannak ingyenes és félfizetéses helyek is. Az intézet igazgatója *Glattfelder Gyula* dr., tanulmányi felügyelője *Fieber*

Henrik. A berendezés kényelmes, egyszerű és modern. Ezt az új otthont avatták föl okt. 15-én komoly, ünnepélyes hangulatban s az alkalom még nagyobb jelentőséget nyert azáltal, hogy az országos katolikus nagygyűlés keretében illesztették. Az ünnepség reggel 9 órakor kezdődött, mikor *Várossy Gyula* székesfehérvári püspök fényes segédlettel megáldotta a szent Imre kollégium kápolnáját és házat. Az ünnepélyt a Szózat nyitotta meg, melyet az ifjúsági énekkar adott elő. Ezután ifjú *Zichy János* gróf, a katolikus Internátus Egylet elnöke mondott beszédet. Rámutatott arra, hogy az intézetet a katolikus társadalom hozta létre. Azt hiszi, hogy a mostani szerény keretekben létesült internátus hatalmasan fog fejlődni. Kifejti az intézmény czélját — az ifjúságot katolikus szellemben akarja az intézet nevelni. A vallást és hazafiságot akarja bennük megtartani, a mely végigvezesse őket az életben. Ezzel szolgálatot kívánnak tenni a hazának. Kéri a magyar katolikus társadalmat, érdeklődjék melegen az intézmény iránt. Beszédét azzal végzi, hogy az intézetet a mai nappal átadja rendeltetésének. Hosszas éljenzéssel kísért beszéde után *Schönher Ferencz* internátusi növendék elszavalta ez alkalomra írt szép ódáját. A közönség hosszasan megtapsolta ezt, mire *Glattfelder Gyula* dr. intézeti igazgató mondott beszédet. Rövid néhány évi munka után — úgymond — sikerült létrehozni az intézetet, a melyben a katolikus főiskolai ifjúság otthont talál, a hol nevelik őt s irányítják katolikus szellemben. A katolicizmus küzdelmeihez itt nevelik őket munkabíró vezérekké. Megtanulják az intelligenciát, a komoly munkát. Hivatása az intézetnek ezenkívül az életnek nevelni az ifjúságot. Hosszasan kifejti azután azokat az irányelveket, a melyek az intézet vezetőit az ifjúság nevelésénél vezérelni fogják. Végül buzdítja az ifjúságot, hogy haladjanak törhetetlenül előre azon az úton, melyet a katolikus társadalom változása kijelölt részükre. Az ünnepélyt a Szent-Imre Egylet zenekara által előadott *Induló* fejezte be.

A magyar tanítók otthonának társadalmi szakosztálya október 18-án este hét órakor gyűlést tart. A tanítók életbiztosításáról tartanak vitaelőadást.

Katolikus könyvjegyzék. Régen érezhető nagy szükségét elégített ki a Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége, mikor most kiadta a katolikus irodalmi művek jegyzékét. «Katolikus Könyvjegyzék» a czime a rendkívül áttekinthetőséggel megszerkesztett katalógusnak, a mely tanácsos és utbaigazítással szolgál mindazok számára, a kik a modern irodalom kietlen, sivar romlottságában valódi szépségre és tiszta morálra vágyanak. A füzet elsősorban adja a katolikus irodalmi és művészeti társulatok névjegyzékét, megjelölve a társulat czélját és tagsági kötelezettségeit és kedvezményeit. A katolikus lapok betűsoros jegyzéke következik ezután a szerkesztők nevével és az előzetési árak megjelölésével. A füzet tulajdonképeni tartalma, a könyvjegyzék az ajtosságai könyvek felsorolásával kezdődik, majd az ifjúsági iratok, népies olvasmányok és vegyes tárgyú könyvek jegyzéke következik, mindenütt az ár és a beszerző hely pontos megjelölésével. A füzet megszerkesztésével minden elismerésre méltó munkát végzett a Szent-István-Társulat és a Pázmány-Egyesület kebeléből kiküldött bizottság.

Miért játszik a gyermek? Erre a kérdésre egy francia pszichológus így felel: Az egészséges gyermeknek megvan az a különös tehetsége, hogy a míg játszik, olyan világban él, a melyet maga teremtett. Két kis testvér, fiú és leány, például látogató-dit játszanak. A fiú az ajtó mögött áll. A kis leány alacsony széken ül s úgy tesz, mintha harisnyát kötne. Mélyen elmerül a munkába, hirtelen azonban fölgrík s így szól: Istenem, esőngetnek. Valószínűleg látogató jön. Ebben a pillanatban a fiú kilép az ajtó mögül, de már mint a háziasszony ismerőse. Kölesönösen üdvözlök egymást s megered a társalgás. Látszik tehát, hogy a képzelte világ teremtése tovább fejlődik. A teremtő erőnek eme csodálatos ösztönét akkor vehetjük észre a legjobban, ha a kis leány a bábujával játszik. Elő lényre változik a bábu, a melybe a gyermek lehelt lelket. Ha észrevétlenül meg tudjuk figyelni a bábujával foglalkozó kis leányt: tündérvilágot lát a szemünk. Az ember lyesfélék hál: Istenkém, ez a bábu napról-napra kövérebb lesz. Alig éri össze a ruha a derekát, pedig még csak a mult heten hozta haza a varrónő; vagy pedig: Ez a bába nagyon meghült. Minő forró a keze! Ilyen és ehhez hasonló megjegyzéseket hallhatunk a gyermek ajkáról. A játszó gyermek tehát a maga világában teremtett ábrándoknak él.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Vágmedenceze (Madmiz, Nyitram, Vágvölgy). Róm. kath. kántortanítói állásra nyugdíjazás folytán pályázat hirdették. Jövedelem: 16 katl. hold és 1147 □ öl jó minőségű szántóföld 305 frt bérletösszegben, 8 mm. 50 kg. rozs 55 frt 76 kr. értékben. Tandíj fejében 80 frt, alapítványok után 4 frt 10 kr., templomi pénztárból 5 frt, orgonáliszi ezimen 6 frt 82 kr., stóla, mise és offerákból minimum 50 frt. Lakás 2 szoba, 1 nyílt konyha, 1 kamra, 1 istálló, 1 kocsis- és faszin, 1 pajta, 1 kis kert. Választás f. é. október 23-án 9 órakor. Folyamodványok az iskolaszékhez *Chmelin József* esperes-plébános nevére, u. p. Lipótvár, ezimzendők. Személyes megjelenés és próba kívánatik. 582 1—1

Selmecz-Bélabánya törvényhatósági jogú sz. kir. város által fentartott **hodrusbányai** külterezai róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdették. Orgonálásban járatok előnyben részesülnek. Illetmények: 800 kor. évi fizetés, 120 kor. iskolai beiratási, megváltási díj és 100 koronából álló ötéves korpótlék, a nyugdíjba való beszámítással. Ezenkívül természetbeni lakás s 20 m² kemény tüzifa házihoz szállítva. Nyugdíjgény a városi tisztviselők részére fennálló nyugdíjszabályzat szerint. Fölvívatnak mindazok, kik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy szabályszerűen s kellő okmányokkal felszerelt kérvényeiket legkésőbb f. évi november 5-ig Selmecz-Bélabánya sz. kir. város tanácsánál annál is inkább terjeszszék be, mert a későbbben beadott kérvények nem vétetnek figyelembe. Selmecz-Bányán, 1902. évi október hó 10-én. *Szinyai József* kir. tanfelügyelő, polgármester. 583 1—2

Szelepcsény (Barsm.) róm. kath. iskolánál önálló tanítói állomás *nov. 1-én* betöltetik. Javadalma a községtől előleges részletekben 800 kor. kézpénz, 16 m. fa és az uradalmtól 4 méter. A fajárandóságból a tauterem is fütendő. Lakása 2 szoba, zárt konyha, közel 500 □ öl kert. Tanítási nyelv a magyar, habár a lakosság többsége tót. Kérvények *Kormanovich Entze* bars-thaszári plébánoshoz küldendők. 577 1—2

Malackán (Pozsonym.) f. é. október 26-án okleveles osztálytanító választatik. Jövedelme évtödös póttékkal 900 korona. Az iskolaszékre ezimzett folyamodványok október 23-ig ft. *Mellisk Adolf* esperes úrnál Nagylévárdon nyujtandók be. 580 1—1

Rimóczi (Nógrádmegye) róm. kath. tanítói (tanítónői) állásra pályázat hirdették. Javadalmazása: 700 kor.

államsegély, 100 kor. hitközségtől, lakás vagy 60 kor. lakbér. Fizetés havi részletekben az állás elfoglalásától. Pályázati határidő október 25. Folyamodványok *dr. Frank István* plébánoshoz intézendők. 588 1—1

Egri érseki megye.

Pásztón (Hevesmegye) a róm. kath. népiskolában megüresült I. fúosztálybeli és II.—III. egyesült fúosztálybeli önálló tanítói állomásra pályázat nyitattik. Jövedelem: 800 kor. kézpénz, 3 bécsi öl tüzifa, 80 kor. lakpénz. a pályázók — csak férfiak — Kellő bizonyítványokkal felszerelt és az iskolaszékhez intézendő folyamodványukat folyó október 25-ig bezárólag alulírottához küldjék be. Az iskolaszék fentartja azon jogát, hogy a megválasztottat a szükséghez képest az iskola bármely más osztályában alkalmazhassa. Az állomás nov. 2-án okvetlenül elfoglalandó. *Hovin József* prépost-plébános, iskolaszéki egyházi elnök. 581 1—1

Tarnaörs róm. kath. népiskolájánál önálló tanítói állásra pályázat. Kötelesség: haladók és ismétlők fúosztályának vezetése s a faiskola kezelése. Javadalom és tanítói rendes fizetés 600 kor., azontelül ismétlők oktatásáért 52 kor., kertvátság 68 kor., államsegély 68 kor., összesen 868 kor. Az állomás f. évi november 1-én elfoglalandó. Kérvények, okmányok folyó hó 25-ig *dr. Zudor Sándor* lelkészhez küldendők Erkre (Hevesm.). 576 1—1

Sajó-Várkony (Borsodm.) róm. kath. okleveles, esetleg képezdét végzett segéd-tanító kerestetik. Teendő: I. vegyes osztály és az ismétlő leányok oktatása. Fizetése 280 kor., ellátás, mosás és világításon kívül. Kérvények *Sós István* kántortanítóhoz küldendők. Az állás november 3-án elfoglalandó. 585 1—1

Az ajaki (Szabolcsmegye) róm. kath. második tanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme 600 korona a hitközségtől, 200 korona államsegély. Van 2 szobás lakása, konyha, kamra, 1801 □ öl kerti föld. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályokat tanítani, a gyermekeket templomba vezetni és ott rájuk fölgyelni. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Kérvények 1902 október 31-ig alulírottához küldendők. *Vinczeffy Péter* iskolaszéki elnök. 586 1—1

Csanádi egyházmegye.

A fakerti róm. kath. német-magyar kántortanítói állásra november 6-ig pályázat hirdették. Két szobából álló lakáson, konyhán, éléskamrán, istállón és kerten kívül, kézpénzvezetés 400 kor., írószerekre 10 kor., 8 öl kemény tüzifa, melyből 4 öl tanteremfűtésre szolgál: 1844 hektoliter tiszta buza, 1475 hektoliter árpa vagy kukorica és a kinstártól remélhető (mint eddig volt) öt kat. hold szántóföld. Stóla-jövedelem 1200 lélek után. A megválasztott kötelessége a III—VI. osztályban tanítani, a hitoktatót többször helyettesíteni, fölválva a német-magyar, s liturgikai kántori és a hitközségi jegyzői teendőket végezni, utóbbiakért 30 kor. tiszteletdíjat kap. A megválasztott egy évi próbára alkalmaztatik, fölválva végével fentartja az iskolaszék a jogát, őt veglegesíteni, vagy meg nem felelő esetben elbocsátani. Személyes megjelenés kívánatos, utiköltség azonban nem lesz megtérítve. Fakert öt kilométernyire van Arad városától. *Bnkovetz János* plébános, iskolaszéki elnök. 587 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A frivaldi (Trencsénmegye) róm. kath. kántortanítói állásra október 23-ig pályázat hirdették. Javadalma: hitközségtől 360 korona, 8 1/2 p. mérő búza, 8 1/2 p. mérő rozs, 1 mérő zab, 8 öl kemény tüzifa (saját használatra), 12 mérő alá való irtvány s kis kertiföld. Kiváltott stóla 42 kor. Alapítványokból 90 kor. Koleda-léle jövedelem. Államsegély 180 kor. Van csinos kétszobás s konyhából meg kamrából álló lakása, csürrel, lakamrával és sertésóllal. Tannyelv tót-magyar. A pályázók személyes megjelenése és oklevelek bemutatása megkivánatik. Frivald u. p. *Rajecz Blazsek Lajos* isk. elnök. 588 2—2

Viszocsáni (Trencsénm. u. p. N.-Sztricie) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme:

kézpénz. föld, terményekben és szolgalmányokban 710 kor. Fizetésemelés címén Viszocsán és Nedassócz (Nyitra-Nádas) községektől 240 kor. Temetkezési díjak 70 kor. (összesen 1020 kor.) Lakás: két szoba, kamra stb. Pályázati határidő f. é. november 6. Oklevél s személyes megjelenés kívántatik. Kérvények a viszocsáni iskolaszék elnökéhez küldendők. 573 2-3

Rozsnyói püspöki megye.

Gömör vármegyében levő **betléri** róm. kath. filiális kántortanítóságra *október 30-ig* pályázatot hirdetek. Jövedelme: tisztességes lakás konyhakerttel; 875 korona kézpénz negyedévi részleteben előre fizelve. 20 méter tűzifa az udvarra behordva. Stóla: egyszerű temetés 2 kor., nagyobb 5 kor. Tannyelv magyar. Oklevél és működési bizonyítványokkal felszerelt folyamodások hozzám küldendők. Nagy-Veszverés (Gömörmegye, posta helyben). *Belnárík István* plébános-helyettes, iskolaszéki elnök. 584 1-2

Székesfehérvári egyházmegye.

Perbál község (Pestm.) róm. kath. iskolaszéke a II-od tanítói állásra *okt. 25-ig* pályázatot hirdet. Fizetése 800 kor., butorozott szoba fűtéssel. Mellékjövdelem: nagy temetésből 1 kor., kis temetésből 50 fill., ha erre fölkeretik. Tannyelv magyar-német. Okleveles tanítók pályázhatnak. Orgonálásban jártasak előnyben részesülnek. *Herbst József* pléb., iskolaszéki elnök. *Ringle József* 15-tanító. 578 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A **Salamon-i** (Veszprémmegye) iskolához osztálytanító kerestetik. Fizetése államségélyvel 800 kor. és butorozott szoba. Kérvények *okt. 31-ig* a róm. kath. *iskolaszék*hez intézendők. 592 1-2

Kapolyon (Somogymegye) a kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Jövdelem kézpénzben 87 korona; természetbeni járandóságok értéke mindent számítva 1082 korona. Választás f. év *november 6-ikán*. Kérvények az iskolaszék elnökéhez küldendők. *Németh Ráfiel* iskolaszéki elnök. 591 1-1

Vácsi egyházmegye.

Tóalmás pestmegyei községben a róm. kath. III-ik tanítói állásra pályázat hirdetetik. 800 korona törzfizetés, 50 korona ismétlő leányiskolai díj, 2 szoba, konyha, kamra és kertből álló lakás. Kántorságban jártas előnyben részesül. A kijelölendő iskolát köteles átvenni. Kérvények *október 27-ig* benyújtandók *Porupszky József* plébánoshoz. 579 1-1

Zágrábi érseki megye.

A **Dráva-szent-iváni** róm. kath. magyar és horvát tannyelvű négyosztályú elemi népiskolánál megüresedett évi 800 kor. fizetés, két szobából álló lakás, 70 kor. fűtés fejében, melyből a tanterem is fűtendő és egy tágas kert élvezetével egybekötött rendes tanítói állás betöltendő. Képesített tanítók, kellően felszerelt kérvényeiket *október hó végéig* az iskolaszékhez címezve, alulrotthoz küldjék. Csáktornya, 1902. okt. 15. *Horvath Lajos*, hely. plébános, isksz. elnök. 590 1-1

Kántortanítói állást keres képezdei és künő működési bizonyítványokkal a kántortanítás minden nemében teljesen jártas magyarajkú egyén. Az illető jól orgonál és tenorhangja van. Czim: Kántortanító, Tompa (u. p. Battonya). 576 2-2

Képezdei 4 tanfolyamra készülő *tanítójelölt ajánkok* segédnek kántortanítónál. Beszél magyarul, tótul, orgonálásban jártas. Magántanítói állást is elfoglal. Czim: «Tanítójelölt» *Marcelháza* (Komáromm.), poste restante. 589 1-1

Helyreigazítás. A «Népnevelő» 41. számban, az «Egri egyhm.» rovatában az 554. sz. a. megjelent feldebrői pályázati hirdetésből tévedésből 90 korona lakáspénz kimaradt.

O Szentsége XIII. Leó pápa

huszonötéves pápai jubileuma alkalmasból rendezendő iskolai jubileumi ünnepélyekhez megjelent:

ÖRÖMHANGOK

Ő Szentsége XIII. Leó pápa trónra lépésének huszonötödik évfordulójára.

1878—1903.

Irta: Bertalan Vincze.

Ara 20 fillér.

Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában. (Budapest, VII., Szentkirályi-utca 28b. szám.)

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Legolcsóbb árakban előnyös fizetési feltételek mellett kiváló légnyomású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállit.

Tervezetek és rajzok kivanatra díjtalanul.

Mosi jelent még!

A leánygazdasági ismétlő-iskolák számára

OLVASÓKÖNYV

az általános és gazdasági ismétlő
leányiskolák számára

Szerkesztették:

Dreisziger Ferencz, Györffy János és Róvó Lajos.

Korábban megjelent:

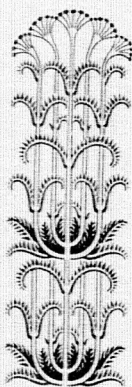
Második kiadás.

OLVASÓKÖNYV

a gazdasági és általános ismétlő-iskolák használatára

Szerkesztették:

Dreisziger Ferencz, Számord Ignác, Szokoly István és Róvó Lajos.

SZÁMTAN ÉS MÉRTAN

a gazdasági és ismétlőiskolák számára.

A miniszteri tanterv nyomán írta

Györffy János

≡ Ára 80 fillér. ≡

(Miniszterileg engedélyezve
2440/1901 sz. a.)

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában
(Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28b. sz.)